

Болести по разсада

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 06.03.2022 Брой: 3/2022

По домотовия разсад е възможна поява на сечене (истинско и лъжливо), черни листни петна, листна плесен и сиво гниене. По краставичния разсад е възможно нападение от брашнеста и кубинска мана. Пиперовият разсад най-често се напада от черни листни петна.

Сечене по разсада

Истинското сечене се среща се при всички зеленчукови култури, които се отглеждат от разсад – домати, пипер, краставици, патладжан, салати и др. Развива се целогодишно при производство на разсад за различните направления на производство. Появява се когато условията за развитие на растенията са неблагоприятни – ниски въздушни и почвени температури, преовлажняване, прекомерно азотно торене и др. Патогените могат да засегнат още набъбналите семена и да причинят загиването им. Понякога поразяват съвсем младите непоникнали още кълнове, които загиват много бързо. Поради това, че тези процеси протичат в почвата, повредите не могат да се забележат. Разсадите, поникнали при такива условия не са добре гарнирани. Причинява се от гъби от род *Pythium*, *Phytophthora*, *Fusarium*, *Pyrenochaeta lycopersici* и *Colletotrichum atramentarium*, които са разпространени повсеместно и имат различни изисквания към температурата.

При **лъжливото сечене** стъблото изтънява като конец над кореновата шийка и растението поляга. Петната са сухи. През тях проникват сапрофитни микроорганизми, които могат да причинят гниене. Появява се при температури, по-високи от оптималните, при прегряване на почвената повърхност. Напада и застарели растения. По кората им се появяват язвички и пръстени. Такива повреди се наблюдават, когато растенията се отглеждат върху леки, песъчливи почви и са изложени продължително време на високи температури. Лъжливото сечене може да се избегне, ако не се допуска засушаване на почвата. Едностранното азотно торене и липсата на достатъчно светлина са също предпоставка за появата му.

Контрол

Засяване на обеззаразени семена; Обеззаразяване на семената: термично третиране срещу вируси; третиране с гореща вода на дребносеменни култури; химично третиране – с перхидрол, солна киселина; При сеитба в смеси с почва те трябва да се обеззаразят с Немасол 510; Напращане на семенното легло преди сеитба с 3-4 г/м² Косайд ДФ или Фунгуран 50 ВП; Поддържане на оптимален температурновлажен режим. Разликата между дневната и нощната температура не трябва да надвишава 6–8°C; Регулярно поливане на разсадите с ниски поливни норми. Да не се допуска преовлажняване и последващо засушаване; Редовно проветряване на съоръженията; Профилактични третираня на разсадите се провеждат през 7-10 дни с медсъдържащи фунгициди; При поява на сечене болните растения се събират и се унищожават извън помещението. Местата се обеззаразят с 3%-ов разтвор на син камък или амониева селитра. Останалите растения се третират с регистрирани фунгициди - Белтанол 400 г/дка, Проплант 722 СЛ 0,1%.

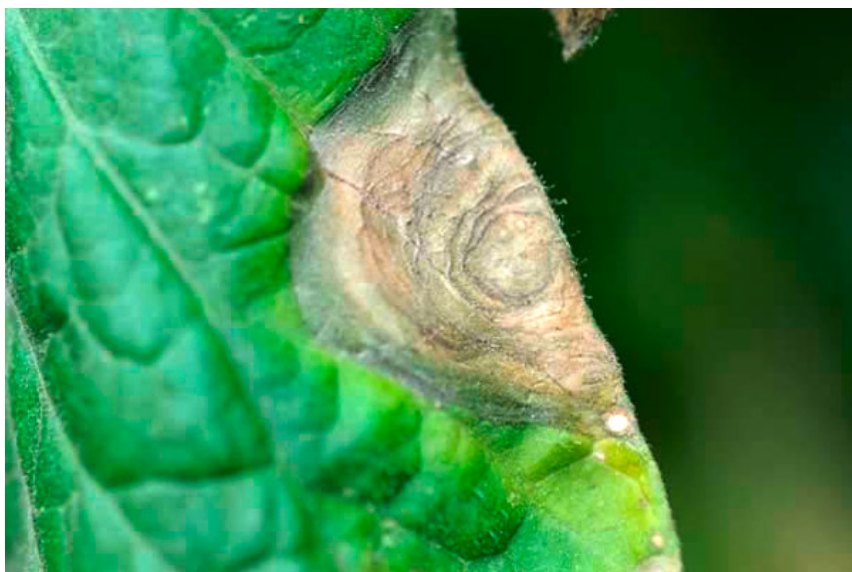
Кафяви листни петна (алтернариоза) (*Alternaria* spp.)

По листата се появяват дребни воднисти петна, достигащи до 5-7 мм в диаметър. По-късно петната изсъхват, стават тъмно-кафяви, до черни с концентрична структура, сливат се и листът прегаря. Петната по стъблото и листните дръжки са подобни, с характерната концентрична структура. Те могат да обхванат изцяло нападатите части и да причинят изсъхването им над мястото на поражението. Петната по цветните дръжки причиняват окапване на цветовете. Засегнатите участъци се покриват с черен налеп от спороношението на гъбата. Запазва се като мицел в растителните остатъци в почвата. Пренася се повърхностно със семената. Гъбата предпочита старите, завършили растежа си листа, но напада и цялото растение. Развива се при висока относителна влажност.

Контрол

Обеззаразяване на семената; Производство на разсад в стерилен или обеззаразен субстрат; Поддържане на оптимален температурновлажен режим в култивационните съоръжения; Редовно проветряване на съоръженията; Третиране с ПРЗ при поява или при наличие на благоприятни условия;

Разрешени ПРЗ: Азака 80 мл/дка; Дагонис 100 мл/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Полирам ДФ 0,2%; Синстар 70-80 мл/дка; Тейзър 250 СК 80-200 мл/дка.

Сиво гниене (*Botrytis cinerea*)

В основата на стъблото се появява сухо кафяво петно, засягащо само кората. Патогенът прониква навътре, прекъсва сокодвижението и растението загива. Петната се покриват с обилен сивокафяв мицел и спороношение на гъбата. Растителните части, разположени над поразения участък завяхват и загиват. Патогенът поражда и листната маса. По листните дръжки и върховете на листните пластинки се появяват светлокафяви продълговати петна, покрити със спороношение на гъбата. Запазва се като склероции в почвата или в растителни остатъци. При благоприятни условия те прорастат и формират мицел, обилно спороносящ. В оранжериите гъбата се запазва и като конидиоспори по почвената повърхност, растителните остатъци и конструкциите. Разнасяни от въздушни течения конидиите попадат върху растенията и причиняват заразяване. Гъбата може да съществува и като сапрофит в почвата.

Контрол

Поддържане на оптимална въздушна влажност в разсадното отделение; Редовно проветряване; Унищожаването на растителните остатъци и плевелите, тъй като патогенът се запазва в тях; При колтучене да не се оставят части от колтуците. Препоръчително е то да се извършва в слънчево време и след вдигне на росата; Нападнатите растителни части се събират в чували и се унищожават навън; При повишена въздушна влажност и поява на първи петна се третира с ПРЗ;

Разрешени ПРЗ: Авалон 200 мл/дка; Геокс ВГ 50 г/дка; Пролектус 50 ВГ 80-120 г/дка; Сигнум 100-150 г/дка; Суич 62,5 ВГ 100 г/дка; Фолпетис 50 СК 250 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.

Листна плесен (*Fulvia fulva*)

По горната страна на листата се появяват сравнително едри, светли петна с неправилна форма и неясно ограничени. По-късно те пожълтяват. При висока въздушна влажност долната им повърхност се покрива със светъл налеп от спороношението на гъбата, който по-късно потъмнява и става кадифенокафяв. Когато броят на петната върху един лист е значителен, те се сливат и той прегаря. При наличие на благоприятни условия растенията може да се обезлистят. Развива се при висока въздушна влажност.

Контрол

Поддържане на оптимална въздушна влажност в разсадното отделение; Редовно проветряване; Унищожаването на растителните остатъци и плевелите, тъй като патогенът се запазва в тях. При необходимост - третиране с ПРЗ

Регистрирани ПРЗ: Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сигнум 100-150 г/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Фолпетис 50 СК 250 мл/дка.

Кубинска мана (*Pseudoperonospora cubensis*)

Това заболяване има значение при отглеждане на краставици през цялата вегетация. По горната страна на листата се появяват жълтеникави петна с неправилна форма, ограничени от нерватурата. Във влажно време са воднисти, а долната им повърност се покрива с рехав сивовиолетов налеп от спороношението на гъбата. По-късно петната нарастват, сливат се и целият лист прегаря. При висока въздушна влажност в разсадното отделение болестта може да обхване за кратко време цялото растение и силно да редуцира добива.

Контрол

Поддържане на оптимален въздушен и влажен режим. Редовно проветряване на отделението. При възможност пускане на отоплението в ранните часове на деня. Отстраняване на първите болни листа и унищожаването им извън оранжерията. При необходимост третиране с ПРЗ.

Регистрирани ПРЗ: Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Икуейшън про 40 г/дка; Инфинито СК 120-160 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка.

Брашнеста мана по краставици (*Podosphaera xanthii*, *Erysiphe cichoracearum*)

По листата се появяват малки петна с неправилна форма, посипани с бял брашнест налеп от спороношението на гъбата. По-късно петната се сливат. Листата прегарят. Петна могат да се наблюдават по горната и долната повърност на листата, по листните дръжки и стъблото. Презимуват като конидии по растителните остатъци, като мицел и спори по оранжерийните култури. Конидиите се разнасят от въздушните течения и причиняват нови заразявания. Благоприятни условия за развитие са: нарушен температурновлажен режим; небалансирано азотно торене; намалено осветление.

Контрол

Отглеждане на устойчиви сортове; Почистване на растителните остатъци от предишната вегетация; Балансирано азотно торене; Поддържане на оптимален температурновлажен режим; Третиране с ПРЗ при поява на първи петна;

Разрешени ПРЗ: Вивандо 20 мл/дка (0,02%); Дагонис 60 мл/дка; Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зоксис 250 ЕК 70 мл/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.